

САМОЙЛОВА К. А.,
студент 2 курсу Навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:
ТЕРЕЩЕНКО Л.В.
доцент кафедри конституційного права і прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПОРІВНЯННЯ І ПРОБЛЕМАТИКА ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ І ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

На сьогоднішні інститут представницької влади, який виконує одночасно і законодавчі функції, займає важливе місце в конституційному механізмі будь-якої держави. За часом виникнення і становлення сучасні парламенти можна умовно розділити на чотири покоління, а саме:

- 1) Парламенти першого покоління (мають давній родовід, зокрема Альтинг Ісландії що утворився 903 року і Парламент Великобританії від кінця 13 ст.)
- 2) Парламенти другого покоління (Конгрес США, Парламент Франції, Стортинг Норвегії)
- 3) Парламенти третього покоління (країн Азії і Африки в зв'язку з проголошенням їх незалежності)
- 4) Парламенти четвертого покоління (складають парламенти держав з числа колишніх республік Союзу РСР і країн Східної Європи)[1]

З розвитком України як незалежної, демократичної та правової держави гостро постає потреба в забезпеченні і удосконаленні юридичних механізмів, що регулюють склад і повноваження українського парламенту, адже парламент України є доволі молодим відносно парламентів зарубіжних країн і ще знаходяться на стадії поступового перетворення. Для повного розгляду цього питання потрібно зазначити повну характеристику українського парламенту, порівняти його з іноземними парламентами і виокремити плюси та мінуси з урахуванням особливостей нашої країни. Отже, парламент - це найвищий законодавчий і представницький орган в країнах, де встановлено незалежність гілок влади.

Кількісний склад: відповідно до статті 76 Конституції України, Верховна Рада України складається з 450 народних депутатів України шляхом таємного голосування. В міжнародній практиці існують різні критерії для визначення кількості депутатів. І критерії ці не завжди напряду пов'язані з кількістю населення. Так, у Великій Британії проживає 64 мільйони осіб, а парламент складається з 1429 осіб. Натомість 76-мільйонна Туреччина, чие населення мало чи не вдвічі перевищує українське, має 550 депутатів у Великій національній

асамблеї. У німецькому Бундестазі на даний момент засідає 631 депутат, але й проживає у Німеччині понад 80 мільйонів громадян, адже це найбільш населена країна Європи. Країни з усталеною демократією довго опробовували свою модель парламентаризму, доки дійшли висновку, яка саме кількість їм підходить [1; 5].

Строк обрання: відповідно до статті 76 Конституції України, депутати Верховної Ради обираються на термін 5 років. В багатьох зарубіжних країнах, як і в Україні прослідковується відповідність строку обрання членів парламенту та строку обрання голови держави. Тому, кожна країна відштовхується від свого внутрішньополітичного стану [10].

Кількість палат: в Україні єдиний законодавчий орган є однопалатним. Однопалатні парламенти є більш ефективними та відповідають демократичному устрою та однонаціональному складу населення, їх законодавча процедура не настільки складана як у двопалатному парламенту, тому Швеція, Німеччина, Угорщина, Данія є яскравими представниками колегіальності парламенту. Але слід відзначити, що двопалатність парламенту задовольняє потреби федеративного устрою держави і запобігає непередуманим рішенням, і цю ефективність вміло використовують такі країни як Італія, Австрія, Польща, Франція [10; 11].

Стан законодавства: від 17.06.2020 в Україні діє кодифікований Виборчий Кодекс, що усуває проблему нестабільного виборчого законодавства і нерегульованості виборів. В країнах ЄС закон щодо виборів кодифікований в Конституції, наприклад конституцією Італії це зазначено в частині 2 розділі 1 про парламент [4].

Система виборів: вибори народних депутатів України здійснюються на засадах змішаної (пропорційно-мажоритарної) системи. Виборчий бар'єр для політичних партій в Україні становить 5% голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. В зарубіжних країнах зазвичай використовують різні види або пропорційної системи (Ісландія, Швейцарія, Швеція, Норвегія) або різні види мажоритарної (США, Австрія, Франція) [1; 2].

Ще одним важливим фактором проведення чесних виборів є виборчі технології — система заздалегідь продуманих, запланованих, а також спонтанно використовуваних заходів, планів, процедур, технічних та інформаційних засобів для забезпечення успішного висунення кандидатів та їх обрання. Нечесне ведення виборчої кампанії призводять до викривлення волевиявлення.

Отже, порівнявши парламент в Україні та в деяких країнах світу можемо дійти висновку, що в цілому, український парламент є структурованим з урахуванням певної історичної і культурної особливості. Із переваг виокремлюємо, що строк обрання депутатів регламентований відповідно до строкам обрання президента, як і в більшості країн Європи, це зумовлює змінність влади і однорідність політичної агітації. Однопалатність полегшує процес прийняття законопроектів, адже на відміну від двопалатних парламентів до внесення та прийняття законів долучаються всі члени Верховної Ради. В той же час змішана система виборів зменшує ризики можливості фальсифікації. Але

через відносну молодість українського парламенту ще маємо перспективи для змін: доволі пізня кодифікація стабільного Виборчого Кодексу може вплинути на помилки при підрахунку голосів, тому наглядові інстанції ще мають пройти реформацію. На нашу думку, змін потребує і кількісний склад депутатів - скорочення їх кількості до 300 може бути найкращим варіантом з урахуванням кількості нашого населення. Поступове внесення змін до українського парламенту можливе при аналізуванні досвіду іноземних країн, це дозволить оминати помилки і підвищити ефективне впровадження реформ.

Список використаних джерел:

1. Маклаков В.В. Іноземне конституційне право - 1996
2. Нестерович В. Ф. Виборче право України: Підручник. Київ: Видавництво Ліра-К-2017
3. Хавронюк М.І. Верховна Рада України/Енциклопедія сучасної України-К:Наукова думка-2001-2020
4. Аналіз стану парламентського виборчого законодавства України URL: [https://ips.ligazakon.net/document/ASS00296\](https://ips.ligazakon.net/document/ASS00296)
5. Тимошенко І.Г. Парламентський контроль- 2000
6. Конституція Королівства Швеція- від 27.02.1974
7. Конституція Федеративної Республіки Німеччини від 23.05.1949
8. Конституція Французької Республіки від 04.10.1958
9. Конституція Італійської Республіки від 01.01.1948
10. Склад і структура. Народні депутати України. Офіційний портал Верховної Ради України. [Електронний ресурс]: <http://w1.c1.rada.gov.ua>
11. Кулабухова А. В. Електоральні права громадян Європейського Союзу-2016

СОЛОНЕНКО О. М.

*професор кафедри конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук,
доцент*

ПРАВА ЛЮДИНИ ЯК НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ: НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відомі конституційні положення [1] про те, що, по-перше, права і свободи людини та їх гарантії, як системні правові явища, визначають зміст і спрямованість діяльності держави, по-друге, держава, як суб'єкт конституційно-правових відносин, відповідає перед людиною за свою діяльність, по-третє, діяльність щодо утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, концептуально орієнтують на формулювання комплексної, контекстне вираженої відповідної державної політики у цій сфері.

Так, Указом Президента України від 24 березня 2021 р. [2], з метою подальшого удосконалення діяльності щодо утвердження та забезпечення прав і